

Rakel

Van Satu Rämö verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Hildur
Rósa en Björk
Jakob

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Proloog

Maart 1995, Kotsdalur, Westfjorden

De verandering ging niet van Rúnar zelf uit. We zullen nooit weten of die ooit werd voltooid, want dit was de laatste dag van zijn leven.

Rúnar hakte met een spade in de bevroren grond achter zijn boerderij, mompelend in zichzelf. Als er werk op je pad kwam, moest je de handen uit de mouwen steken. Dit deel van het perceel was kaal, met hier en daar wat steenhopen. Meer dan meegaan met de wisselende seizoenen deed het niet.

De sneeuw viel, de sneeuw smolt. De wind teisterde hen dagelijks, ook vandaag. De eerste zonnestralen van het vroege voorjaar bereikten het dal van Kotsdalur, maar Rúnar zag ze niet.

Rúnar was ijverig en gaf niet snel op. Als hij er niet met zijn vissersboot op uit was, deed hij uiteenlopende klusjes. Ook nu was hij aan het spitten, optillen, stapelen, graven. Zijn schouders deden pijn en hij moest even pauzeren. Hij had al vaker hier gegraven, ook 's winters, maar ditmaal vergde het werk al zijn krachten. De afgelopen tijd had het weliswaar gedooid in het dal, maar de grond was nog bevroren.

Rúnar keek even om zich heen. Komende zomer moest hij

het hek rond het huis schilderen. Het hout was zacht geworden door de vochtige wind die vanaf zee waaide en de verf bladderde af, met grote schilfers tegelijk. In het plafond in de woonkamer zaten bovendien bobbel na de regenbuien van afgelopen najaar; het roestige dak moest dus ook vernieuwd worden. Godskolere. Er was altijd wel iets wat geld vrat.

Rúnar was vandaag teruggekomen van zee en keek op zijn erf naar alles wat er gedaan moest worden. Hij keek naar het lijk in het natte gras en haalde een flesje sterkedrank uit zijn zak. Snel draaide hij de dop eraf; de drank brandde warm en troostrijk in zijn keel.

Als je iets wilde bereiken in dit leven, dan moest je zelf aan de slag. Het was zinloos om te wachten tot anderen je kwamen helpen. Rúnar wilde de dingen altijd op zijn eigen manier doen. Wie begreep de problemen van een man nu beter dan die man zelf?

Vrouwen in elk geval niet. Die veroorzaakten alleen maar problemen. Behalve zijn moeder dan, maar die was jaren terug al overleden. Aan ouderdom, dus heel waardig.

De dode die met gespreide ledematen naast het huis lag, was daarentegen aan gekte gestorven. 'Als je je mond had gehouden en gewoon had gedaan wat er van je verlangd werd, dan stond ik nu niet in de bevroren grond te hakken,' mijmerde Rúnar.

Na een uur zwoegen moest hij een langere pauze inlassen. Hij dekte het kleine gat af met hooi; hij liet nooit iets aan het toeval over en ruimde zijn gereedschap altijd op. Maar als hij ergens aan begon, maakte hij het ook af.

Hij ging naar binnen, veegde zijn voeten in de hal en beende naar de keuken. Even later stond het koffiezetapparaat al te pruttelen.

Hij pakte een lamsbout uit de koelkast, besmeerde een stuk

platbrood met boter en legde er een dikke plak vetting vlees op. Het was een chaos in de keuken: broodkruimels op de tafel, een gootsteen vol vieze borden. Op het lamsvlees, het brood en het pakje boter na was de koelkast leeg.

Hij vroeg zich af waar zijn vrouw was. Sinds Rósa en Björk het afgelopen najaar waren verdwenen was Rakel nog afstandelijker dan anders. Waar zou ze nu weer uithangen? Het huis zag eruit alsof er in geen dagen iemand geweest was. Het was een doordeweekse dag; Hildur zou op school moeten zijn. Hij bedacht dat hij Tinna moest bellen om te vragen waar zijn vrouw en dochter waren. Maar eerst dronk hij zijn koffie op.

Plotseling hoorde hij geluid buiten. Rúnar liep het erf op en pakte de puntspade.

Rakel stapte opvallend traag uit de auto. ‘Hé, je bent al thuis,’ zei ze zachtjes.

Rúnars vingertoppen tintelden. Hij voelde een warme, kloppende jeuk vanuit zijn benen naar zijn nek kruipen. ‘Waar was je, goddomme?’ vroeg hij terwijl hij de spade op de grond gooide.

Rakel vertelde dat ze bij haar therapeut in Reykjavík was geweest. Daar hadden ze het immers over gehad, dat ze therapie nodig had om het trauma van hun vermiste kinderen te verwerken?

‘Hildur was bij Tinna,’ zei ze, en ze vertelde dat de burens de paarden te eten hadden gegeven terwijl zij in Reykjavík was. Ze sprak nadrukkelijk kalm, maar aan de abrupte manier waarop ze haar zinnen eindigde was te merken dat ze een paniekaanval probeerde te onderdrukken.

‘Lieg niet.’ Rúnar spuugde en gaf haar een duw. ‘Je bent bij de burens geweest, bij Hallgrímur.’

Rakel ontkende dat, al wist ze uit ervaring dat het geen

enkele zin had. Rúnar was in een slechte bui en dus gevaarlijk. Hij had zich in zijn eigen werkelijkheid teruggetrokken en woorden konden niet door die muur van woede heen breken. Maar ze kon niet vermoeden hoezeer de situatie ditmaal uit de hand zou lopen.

Rúnar trok het portier open, griste de reistas van de achterbank en schudde de inhoud uit op de grond. Ondergoed, pantoffels en een potje huidzalf, door Rakel zelf bereid. Een plastic tas met vuil wasgoed. Rúnar scheurde hem open en smeede de kleren in het rond. In een zijvakje van de reistas vond hij een opgevouwen blaadje. Hij bestudeerde het en kreeg een triomfantelijke blik in zijn ogen: hij had het bewijs gevonden dat Rakel loog. Het papiertje was een instapkaart voor een cruiseschip van Smyril Line. Ze had een cruise gemaakt!

Hij liep op zijn vrouw af en trapte haar in haar zij. 'Je bent op de Faeröer geweest.'

Hij zweeg even. Zijn bierbuik ging op en neer, in het ritme van zijn ademhaling. Vervolgens pakte hij de puntspade van de grond, greep hem met beide handen stevig vast en hield hem omhoog. Er klonk een doffe dreun toen de rand van het blad op Rakels schouder neerkwam. Ze zeeg ineens en rolde zich op als een egel, in een poging haar hoofd te beschermen. Ze hoestte bloed op en kermde iets wat Rúnar niet kon verstaan. Hij gaf haar nog een trap.

Rakel smeekte hem om vergiffenis omdat ze zo'n slechte echtgenote was geweest.

Rúnar pakte haar bij de schouders vast, trok haar omhoog en dwong haar hem in de ogen te kijken.

Ze kermde van de pijn. 'Ik snap dat je me een lesje moet leren. Dat heb ik verdiend, ik had je niet onder druk mogen zetten. Ik weet dat je je best hebt gedaan.' Er liep een straaltje bloed van

haar voorhoofd naar haar kin en vervolgens naar het sjaaltje om haar hals. Ze vertelde dat ze Rósa en Björk in veiligheid had gebracht op de Faeröer, maar dat ze nu inzag dat dat een vergissing was. Ze zou haar fout herstellen, zei ze. ‘Laten we dat samen doen. Als we nu meteen gaan rijden, zitten we morgen op de boot.’

Er ging helemaal geen boot de volgende dag, maar dat wist Rúnar niet en Rakel zag geen andere uitweg. Ze wilde hem koste wat kost bij de kinderen uit de buurt houden.

Rúnar keek verbaasd naar zijn echtgenote, die jammerend op haar knieën op de grond zat. Het was zo’n vreemd verhaal dat hij erachter wilde komen of het waar was. Maar als hij ergens aan begon, maakte hij het ook af, en dus moest hij eerst een oplossing vinden voor het lijk achter het huis. Hij kon geen bewijsmateriaal achterlaten op zijn eigen erf. Hij beval Rakel om weer in de auto te stappen.

Hij legde de spade en het dekzeil met het lijk erin op de achterbank, daar was ruimte genoeg. Hij zou het karwei onderweg wel ergens afmaken.

Rúnar liet zich op de passagiersstoel neervallen.

Rakel staarde glazig voor zich uit. Pas toen Rúnar met zijn hand op het dashboard sloeg, schrok ze op uit haar gedachten en startte ze de motor. De auto reed schokkend over het hobbelige weggetje.

Rakel walgde. Ze haatte haar echtgenoot. En ze haatte zichzelf omdat ze voor zo’n vreselijke man had gekozen, een man die zich wentelde in teleurstelling en woede omdat hij dacht dat de buurman de vader van zijn twee jongste kinderen was. Haar gezicht zat onder het bloed en een van haar tanden was gebroken, maar desondanks was ze zeker van zichzelf. Ze had een plan.

De weg liep omhoog en Rakel gaf nog meer gas. Op het hoogste punt maakte de weg een bocht naar rechts. Hoe sneller ze reed, hoe meer zelfvertrouwen en bravoure ze kreeg. Haar stem klonk honingzoet, en dat bracht Rúnar van zijn stuk. ‘De kinderen zijn wel degelijk van jou, maar ik ben dat nooit geweest. Ik was van een ander, die alles heelde wat jij kapotmaakte. Maar we wilden Hallgrímur geen pijn doen en daarom hielden we onze relatie geheim.’

Rakel keek Rúnar aan. Aan zijn verbijsterde blik zag ze dat haar woorden hard aankwamen. Ze genoot van dit moment. ‘Helga is voor mij alles wat jij nooit geweest bent. Ik hou van haar.’

Op de radio begon een tedere mannenstem een van Rakels lievelingsliedjes te zingen. Het was alsof het lot haar dat nog één keer wilde laten horen.

De bocht naderde en Rakel maakte geen aanstalten om het stuur bij te draaien. Ze trapte het gaspedaal alleen nog maar dieper in. De zee glinsterde aan de horizon. Ze gaf nog meer gas, kneep nog even met beide handen in het stuur en liet het toen los.

Op de overgang tussen winter en voorjaar was het weer altijd onvoorspelbaar. De daaropvolgende nacht vroor het en viel er een beetje sneeuw. Een boer die vroeg in de ochtend langs de plaats van het ongeval reed, zag de bandensporen die rechtuit gingen in de bocht en klopte bij het eerstvolgende huis aan om het alarmnummer te bellen.

De hulpdiensten waren iets meer dan een uur later ter plaatse. De auto lag drie meter onder water. Twee mannen van de geüniformeerde politie stonden op de rand van de klip in de vochtige kou te rillen tijdens de bergingsoperatie. Het lawaai

van de hijskraan vermengde zich met het dreunen van de zee.

Toen het dak van de auto eindelijk aan de oppervlakte verscheen, veranderde het woeste, donkerblauwe zeewater in een wit schuim. De neus van de wagen was verpletterd. De linkerkant was volledig ingedeukt en het portier aan de bestuurderszijde hing nog slechts aan één scharnier. De auto leek op een vogel met een gebroken vleugel.

De agenten liepen terug naar hun surveillancewagen. Het autowrak werd daarnaast neergezet. Toen de hijskabels werden losgemaakt, zonken de banden weg in de sneeuw. De agenten wierpen een blik in de auto en zagen twee zwaar toegetakelde lichamen. Dat van de man zat vastgeklemd tussen de stoel en de verkreukelde neus van het voertuig. Het andere slachtoffer was zo verschrikkelijk verminkt dat ze hun blik moesten afwenden. Op de plek van het gezicht was alleen een bloederige brij te zien die werd omgeven door roodbruine haren, als zeewier.

1

15 april

Hoi!

Ik ben gisteren eindelijk aangekomen. De reis is goed gegaan.

Het is een prettig idee dat niemand mij hier kent. Ik voel me als een schilderdoek zonder één enkele penseelstreek. Alsof ik met iets nieuws ga beginnen.

Mijn adres staat op de achterkant. Schrijf me als je plannen wijzigen en je wilt afspreken.

PS: Het spijt me dat ik geen tijd had om afscheid te nemen.

Groetjes vanaf zee,

R.

Ísafjörður, juni 2022

Rechercheur Hildur Rúnarsdóttir was om vijf over halfzes opgeroepen. Ze wist nog precies hoe laat het was, omdat ze al wakker was geweest toen de telefoon ging en naar de rode cijfers van de wekkerradio had liggen staren. Rond een uur of vijf had de zomerzon zijn weg gevonden naar haar slaapkamer, maar tegen die tijd had ze al urenlang liggen draaien.

Hildurs collega, agent Jakob Johanson, woonde samen met zijn zoontje en zijn vriendin in de andere helft van Hildurs twee-onder-een-kapwoning. Nadat ze was opgeroepen had ze Jakob gebeld, een plens koud water in haar gezicht gegooit en zich aangekleed. Een kauwgompje met pepermuntsmaak had de akelige smaak in haar mond verdreven. Korte tijd later waren ze van huis gegaan, en om kwart voor zes waren ze ter plaatse.

Jakob had een tweedagenbaardje en had wallen onder zijn ogen door het gebrek aan slaap. Ze stonden naast elkaar voor een rijtjeshuis aan de rand van het dorp.

‘Heb je zoiets al eerder meegemaakt?’ vroeg Hildur terwijl ze het hek vastpakte, dat knarsend openging. Het pad van platte natuurstenen splitste zich in drieën.

Jakob zei dat het zijn eerste keer was.

‘Voor mij is dit de derde keer. Gelukkig komt het niet zo vaak voor,’ zei Hildur. Ze spraken af dat zij het woord zou doen.

Hildur wist inmiddels dat er vier volwassenen in de woning waren: de huiseigenaren zelf en een bevriend echtpaar uit Reykjavík dat bij hen logeerde. Het echtpaar had een dochtertje van drie maanden, en de moeder was om kwart over vijf wakker geworden en had in de reisiwg gekeken om te zien of de baby honger had. Volgens de moeder had het meisje rond een uur of tien ’s avonds voor het laatst gegeten, en daarna was iedereen gaan slapen. De baby sliep op haar buik en de moeder schrok toen ze haar rug streelde, omdat het lichaampje koud aanvoelde. Meer wist de centralist van de meldkamer niet te vertellen, want de vader, die het alarmnummer had gebeld, had aan het eind van het gesprek slechts drie woorden kunnen uitbrengen: ‘koud’ en ‘beweegt niet’.

Het was schemerig binnen. Midden in de ruime hal stond een vrouw in een lang wit T-shirt en knielange shorts. Ze had haar handen om haar ellebogen geklemd. Haar donkere haar zat in de war en hing slap langs haar hoofd. Hildur kon haar gezicht niet zien maar hoorde dat ze huilde.

Een lange magere man had zijn arm om haar heen gelegd en keek Hildur recht in de ogen. Hij had een ruimzittende trui over zijn pyjama aangetrokken. Op het eerste gezicht leek het of hij woedend keek, maar Hildur wist wel beter. Die doordringende blik wees op verdriet.

‘Kristína en Óskar, neem ik aan?’

‘Klopt.’

‘Gecondoleerd,’ zei Hildur zachtjes.

De mond van de man vertrok licht. De vrouw begon harder te huilen. Haar schouders schokten op en neer.

De deur achter in de hal stond op een kier. Hildur knikte vragend die kant op en de lange man knikte terug. Hildur en Jakob liepen verder zonder hun schoenen uit te trekken; het was voor iedereen het beste als de politie snel deed wat ze moest doen en snel weer vertrok.

Het duurde lang voordat ze bij de deur waren. Hildurs benen waren loodzwaar. Voor het eerst in maanden voelde ze de druk in haar borstkas toenemen. Ze had een goed voorjaar gehad: ze was samen met de Finse Anton in Hawaï geweest, waar ze hadden gesurft, op het strand hadden gelegen en cocktails met bontgekleurde parapluutjes hadden gedronken. Ze hadden het naar hun zin gehad samen, ook al hielden ze geen van beiden echt van de hitte en de brandende zon. Ook na de vakantie hadden ze contact gehouden.

Op het werk was het rustig geweest. Ze hadden een paar dronken automobilisten gearresteerd en dat was het wel zo'n beetje. De dagen hadden zich aaneengeregend en Hildur had zich gewoon laten meevoeren door de stroming. Ze had zich licht en zorgeloos gevoeld, en dat terwijl ze niet eens echt van de zomer hield. Vooral het licht dat zich van alle kanten opdrong, ook 's nachts, stoorde haar vreselijk. En toch had ze geslapen als een roos – behalve afgelopen nacht. Ze was te laat in slaap gevallen en te vroeg wakker geworden.

Er hing een doordringende geur in de slaapkamer, maar het was niet de normale lijkenlucht die Hildur al zo vaak was tegengekomen in haar werk. Als het lang duurde voordat een dood lichaam werd gevonden, verspreidde het een sterke geur, maar de baby was nog maar net overleden. Dit was de geur van zweet en angst. Hildur werd er misselijk van.

Het logeerbed was niet opgemaakt. Er stond een koffer op de grond met daarnaast een kinderwagen. Rechts van de slaapbank stond een reisbedje.

‘De kuip van de kinderwagen is afneembaar. Zullen we die maar gebruiken?’ vroeg Jakob.

Hildur knikte.

Hij zette de kuip op de slaapbank en deed de kap omlaag. Hildur pakte het gestippelde dekentje van de benen van de baby en tilde het kindje op. Toen ze het kleine lijfje tegen haar lichaam voelde, besepte ze dat ze niet wist wanneer ze voor het laatst een levende baby had vastgehouden. Dat was vast al jaren geleden.

Jakob wendde zijn blik af. Hildur begreep wel waarom. Op het gezicht van het kind zaten blauwe plekken ter grootte van vingertoppen – lijkvlekken, ontstaan doordat de baby op haar buik had gelegen toen ze overleed. Zelfs als de ouders een paar uur eerder bij haar waren gaan kijken, zouden ze niets hebben kunnen doen; je kon wiegendood op geen enkele manier voorkomen. Hildur zag geen sporen van geweld op het lijfje, maar de forensisch arts zou het nog nader onderzoeken. Ze legde het lichaampje in de kuip, dekte het af met de gestippelde deken en inspecteerde toen snel even de kamer. Als rechercheur moest ze controleren of er geen sprake was van een misdrijf.

Wiegendood kwam niet zo vaak meer voor, maar het zeldzame syndroom zou nu voorgoed deel uitmaken van dit gezin, dacht Hildur terwijl ze de kuip oppakte. De ouders stonden nog steeds in de hal, steunend op elkaar. Naast hen stond het andere echtpaar, dat ongeveer even oud was, een jaar of dertig.

De vrouw had kort haar en droeg een rode ochtendjas. Ze stelde zich voor als Elín en vertelde dat zij en haar man de eigenaren van het huis waren. Zijzelf werkte bij de apotheek, haar man Páll bij de sociale dienst. Kristína en Óskar logeerden bij hen. ‘We werden na vijven wakker van een luid geschreeuw... Ik kan het niet begrijpen... Ik kan niet bevatten wat er is gebeurd,’ zei Elín.

Hildur zag dat Kristína's T-shirt nat was rond haar tepels. 'De maatschappelijk werkers zijn onderweg hierheen, maar jullie kunnen ook met een arts spreken als jullie dat willen.' Kristína zou in elk geval medicijnen moeten krijgen om de melkproductie te stoppen.

'Waar wordt ze naartoe gebracht?' vroeg Óskar terwijl hij zijn vrouw nog steviger tegen zich aan drukte.

Hildur wist dat je in een situatie als deze niet om de hete brij heen moest draaien. 'Naar het ziekenhuis in het dorp. Vervolgens wordt ze later vandaag met het vliegtuig naar Reykjavík vervoerd. Wanneer de forensisch arts klaar is met het onderzoek, wordt het lichaam vrijgegeven voor de begrafenis.'

Kristína hield nog steeds haar blik op de grond gericht, maar ze stopte even met huilen. 'Mijn kind vliegt niet als een koffer mee in het ruim.' Haar stem klonk kalm maar vastberaden.

Meestal werden dode lichamen in een tijdelijke kist in het ruim van het vliegtuig vervoerd, tussen de overige bagage. Maar Hildur begreep heel goed dat die gedachte onverteerbaar was. Het lijk kon echter niet worden vrijgegeven voordat de forensisch arts het had onderzocht en de begrafenis zou waarschijnlijk sowieso in Reykjavík plaatsvinden, omdat Kristína en Óskar daar woonden.

Hildur keek Jakob vragend aan. Hij knikte bijna onmerkbaar.

'Ik geloof niet dat u in staat bent om te rijden. Mijn collega kan uw auto terugbrengen naar Reykjavík en ik kan de baby vervoeren. U kunt met een van ons meerijden.'

3

Het was vijftien graden boven nul, maar voor IJslandse begrippen was dat warm. De zomers waren altijd koel en licht.

De zonneshijn en de lichte bries zorgden voor een dromerige sfeer in de haven van Ísafjörður. Het zeewater leek dik en gestold. Zulke kalme, zonnige zomerdagen kwamen maar zelden voor in de Westfjorden, omdat het bijna altijd waaide. Wind uit het zuiden bracht regen mee, wind uit het noorden zorgde ook in juni voor koude lucht.

Sommige winkels gingen vandaag eerder dicht zodat de medewerkers van het mooie weer konden genieten. Kinderen renden op het strand door het ondiepe water en voorbijgangers bleven staan om een praatje te maken over het weer. Iedereen herinnerde zichzelf en anderen eraan dat je zo veel mogelijk moest genieten van een mooie dag als deze.

Vanaf zee klonk het gekrijs van hongerige meeuwen. Ze cirkelden boven een vissersbootje dat op weg was naar de thuishaven. Beschadigde of ongeschikte vissen werden altijd overboord gegooit en vormden een feestmaal voor de vogels.

Er gleed die ochtend ook een cruiseschip langs het dorp. De afstand van het noordelijkste punt van de dorpskern naar

het zuidelijkste punt bedroeg iets minder dan een kilometer. Het witte vaartuig, de Diamond Adventure of the Seas, was meer dan tweehonderd meter lang, had twaalf verdiepingen en bood plaats aan tweeduizend passagiers.

Het cruiseschip leek absurd groot terwijl het de haven binnengleed. De loopbrug werd uitgeschoven en de deuren gingen open. Ongeveer een uur lang stroomden de Amerikaanse, Canadese en Europese passagiers van het schip. Ze keken als betoverd om zich heen en groepeerden zich rond de reisleiders, die te herkennen waren aan hun petten en aan hun kleurige informatiebordjes. De toeristen die naar de groene bussen werden geleid, zouden een dagtrip naar de prachtige Dynjandi-waterval maken en onderweg in een restaurant vissoep eten. De gele bussen brachten de toeristen naar een visserijmuseum bij een verder naar het westen gelegen fjord.

Toen ook de laatste toeristenbus was verdwenen, werd het weer stil in de haven. Alleen het gedempte kriesen van de meeuwen was nog te horen. Het dorp wilde investeren in het cruisetoerisme en ook de meest veeleisende passagiers tevredenstellen; daarom werd de haven momenteel uitgediept zodat ook grotere schepen konden aanleggen. Hoewel de werkzaamheden pas over een paar jaar afgerond zouden zijn, waren er al wat kleinere verbeteringen doorgevoerd. De door weer en wind geteisterde gebouwen hadden een likje verf gekregen en er waren nu ook openbare toiletten in de haven. Verder waren er grote betonnen bloembakken neergezet met witte petunia's erin, een soort die ook in het noorden's zomers bloeide. Her en der zoemden bijen tussen de bloemen.

Ineens klonk er een vreemd gestommel op de loopbrug van het cruiseschip: eerst een paar gedempte dreunen en vervolgens een doordringend geluid dat weergalmde in de verlaten

haven. Een donkere en slanke jongeman strompelde onbeheerst voorwaarts. Hij botste tegen de relingen van de brug, struikelde bijna en hield zijn handen voor zijn gezicht. Er klonk een laag gegrom uit zijn mond.

Zelfs van een afstandje was te zien dat hij zijn gezicht niet probeerde te verbergen maar het eerder bijeen probeerde te houden. Er spoot rode vloeistof tussen zijn vingers door, dat via zijn witte poloshirt naar zijn lichtblauwe broek stroomde. Zijn bovenlichaam zat onder het bloed.

De man strompelde de loopbrug af en botste op de kade tegen een jonge vrouw met een paardenstaart, een vakantiekracht die in het kader van een werkproject voor jongeren bezig was uitgebloeide bloemen uit de bakken met petunia's te plukken. Ze keek naar de man en begon te krijsen. Het gegil kwam uit haar tenen en weergalmde door de haven.

De man viel voor haar voeten neer en jammerde iets tussen zijn vingers door, maar ze kon hem niet verstaan. Zijn woorden verdwenen in een brij van bloed en slijm.

De vrouw zocht steun bij een bloembak en haalde diep adem. Ze wist dat ze het alarmnummer moest bellen maar kon slechts aan één ding denken: hoe kon er zoveel bloed uit zo'n magere jongen komen?

This Book has been published with the financial support of
FILI – Finnish Literature Exchange

F I
L I

ISBN 978 90 263 7306 0

ISBN 978 90 263 7307 7 (e-book)

© 2024 Satu Rämö

First published in Finnish with the original title *Rakel*

by Werner Söderström Ltd (wsoy), Helsinki, in 2024

Dutch translation published by arrangement with Bonnier Rights Finland

© 2026 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Annemarie Raas

De strofe op pagina 300 komt uit het gedicht 'Hávamál' uit de *Edda*,

vertaling Marcel Otten, Amsterdam: Ambo|Anthos *uitgevers*

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Oorspronkelijke titel *Rakel*

Oorspronkelijke uitgever Werner Söderström Ltd (wsoy), Helsinki

Omslagontwerp Margo Togni op basis van het ontwerp van Miroslav Šokcic

Omslagillustratie © Depositphotos

Foto auteur © Björgvin Hilmarsson

Ambo|Anthos *uitgevers* vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen